

Miljökonsekvensbeskrivning enligt plan- och bygglagen, m.m.

Sammanfattning

I detta ärende behandlar utskottet proposition 2004/05:59 Miljökonsekvensbeskrivning enligt plan- och bygglagen, m.m. jämte en motion som väckts med anledning av propositionen.

I propositionen föreslår regeringen ändringar i den bestämmelse i plan- och bygglagen (1987:10) som reglerar frågor om miljökonsekvensbeskrivning av detaljplan. Ändringarna behövs för genomförandet av rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (MKB-direktivet). Enligt förslaget skall vissa bestämmelser i miljöbalken tillämpas om detaljplanen innebär att planområdet får tas i anspråk för vissa verksamheter eller åtgärder – t.ex. för industriändamål eller för uppförande av köpcentrum – och dessa kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. De bestämmelser i miljöbalken som då skall tillämpas avser bl.a. krav dels på vad en miljökonsekvensbeskrivning skall innehålla, dels på samråd med och information till andra länder som berörs.

Regeringen föreslår också en ändring i lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m., som gör det möjligt att meddela föreskrifter om tekniska egenskapskrav på befintliga linbaneanläggningar för persontransport.

Propositionens förslag innebär att ändringarna skall träda i kraft den 1 maj 2005.

Utskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionen.

I ärendet finns en reservation (mp) och ett särskilt yttrande (v).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Propositionens lagförslag.....	5
Miljökonsekvensbeskrivning i vissa fall.....	6
Reservation.....	7
Miljökonsekvensbeskrivning i vissa fall, punkt 2 (mp)	7
Särskilt yttrande.....	9
Miljökonsekvensbeskrivning i vissa fall, punkt 2 (v)	9
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	10
Propositionen.....	10
Följdmotion.....	10
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Propositionens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10) och
2. lag om ändring i lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:59.

2. Miljökonsekvensbeskrivning i vissa fall

Riksdagen avslår motion 2004/05:Bo4.

Reservation (mp)

Stockholm den 10 februari 2005

På bostadsutskottets vägnar

Ragnwi Marcelind

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ragnwi Marcelind (kd), Owe Hellberg (v), Lilian Virgin (s), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Nina Lundström (fp), Siw Wittgren-Ahl (s), Mariam Osman Sherifay (s), Peter Danielsson (m), Rigmor Stenmark (c), Leif Jakobsson (s), Ewa Thalén Finné (m), Sten Lundström (v), Helena Hillar Rosenqvist (mp), Mariann Ytterberg (s), Solveig Hellquist (fp), Tomas Agenberg (s) och Stefan Wikén (s).

Redogörelse för ärendet

Lagstiftningsärendet förädlas bl.a. av att Europeiska kommissionen påtalat brister i det svenska genomförandet av rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (MKB-direktivet). Genomförandet av direktivet har, i nu relevanta delar, blivit föremål för en översyn inom Miljödepartementet som har resulterat i slutsatsen att genomförandet kräver vissa lagändringar. Inom departementet har därför tagits fram förslag till de lagändringar som anses nödvändiga. Förslagen har presenterats i en promemoria som har remissbehandlats. En sammanställning över remissyttrandena finns tillgänglig i Miljödepartementet (dnr M2004/1692/R).

Vidare har Boverket påtalat behovet av föreskrifter om säkerhetsåtgärder för befintliga linbanor för persontransporter. Verket har låtit upprätta en promemoria med förslag till föreskrifter om säkerhetsåtgärder för befintliga linbanor. Av promemorian framgår att genomförandet bl.a. förutsätter en ändring i 2 a § lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m. Även i det ärendet finns en remissammanställning tillgänglig i Miljödepartementet (dnr M2000/1715/Hs).

Lagrådet har granskat lagförslagen och lämnat dem utan erinran.

Regeringens lagförslag återfinns i *bilaga 2*.

Utskottets överväganden

Propositionens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

- a) lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10),
- b) lag om ändring i lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m.

Propositionen

Regeringens förslag till ändringar i plan- och bygglagen gäller reglerna om miljökonsekvensbeskrivning för detaljplan och innebär en vidare anpassning till MKB-direktivet. Med genomförandet av ett annat direktiv, Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG (direktivet om miljöbedömning av planer och program), har bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken strukturerats på ett sådant sätt att det tydligt framgår vilka krav som måste uppfyllas när det gäller beslutsunderlag för planer och program (nämnda direktiv) respektive verksamheter och åtgärder (MKB-direktivet).

Båda direktiven innehåller krav på miljökonsekvensbeskrivning i de fall då betydande miljöpåverkan kan förutses. Direktivens krav skiljer sig något åt. Detta gäller bl.a. kriterierna för när det skall anses vara fråga om betydande miljöpåverkan och miljökonsekvensbeskrivningens innehåll. Detta återspeglas i den svenska lagstiftningen.

Regeringens förslag föranleds bl.a. av att Europeiska kommissionen påtalat brister i det svenska genomförandet av MKB-direktivet. Ändringarna innebär bl.a. att om det är fråga om en av de i förslaget uppräknade åtta verksamheterna – och den kan antas medföra en betydande miljöpåverkan – det ställs krav på en miljökonsekvensbeskrivning av detaljplanen och att beskrivningen skall ha ett *innehåll som uppfyller MKB-direktivets krav*.

Genom förslaget till ändring i lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk m.m., BVL, kommer bestämmelserna i 2 § att även omfatta befintliga linbaneanläggningar. Därigenom kan regeringen i förordning bemyndiga Boverket att meddela närmare föreskrifter om utformningen av krav på säkerhetsåtgärder för t.ex. bergbanor, kabinbanor, stolliftar och släpiftar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att de i propositionen föreslagna lagändringarna bör genomföras och tillstyrker propositionen.

Miljökonsekvensbeskrivning i vissa fall

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet om att även anläggning för mobiltelefoni skall omfattas av de i propositionen förlagda kraven på miljökonsekvensbeskrivning. Jämför reservation (mp) och särskilt yttrande (v).

Motionen

I motion 2004/05:Bo4 (mp) begär motionärerna att riksdagen skall besluta att även anläggningar avseende mobiltelefoni skall omfattas av det krav på miljökonsekvensbeskrivning som regeringens förslag innebär för vissa verksamheter och åtgärder. Förslaget innebär en komplettering till regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Inom ramen för bygglovsprövningen skall en kommun ta ställning till om en byggnadsåtgärd är förenlig med den detaljplan som gäller för området. Om ingen detaljplan finns för området, skall kommunen pröva ifall ett beslut om bygglov bör föregås av detaljplaneläggning. Inom ramen för själva bygglovsprövningen ställs inga krav på att en miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas. Miljökonsekvenserna av att mark eller byggnader eller andra anläggningar används på ett visst sätt, skall i stället bedömas inom ramen för detaljplaneläggningen av ett område. Således skall frågan om upprättande av en miljökonsekvensbeskrivning prövas i samband med att ett förslag till detaljplan för ett område tas fram.

Motionsförslaget torde syfta till att varje mobiltelefonianläggning, även de som i dag inte ens kräver bygglov, skall kräva att lämpligheten prövas i en detaljplan och att en miljökonsekvensbeskrivning upprättas. En sådan ordning kan utskottet inte förorda.

Utskottet vill även erinra om att propositionsförslaget föranleds främst av att Europeiska kommissionen har påtalat brister i det svenska genomförandet av MKB-direktivet. Motionärerna har inte anfört något godtagbart skäl för att mobiltelefonianläggningar också skulle omfattas av just de krav på innehåll i miljökonsekvensbeskrivningen m.m. som följer av MKB-direktivet.

Utskottet avstyrker motionsförslaget.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation.

Miljökonsekvensbeskrivning i vissa fall, punkt 2 (mp)

av Helena Hillar Rosenqvist (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2004/05:Bo4.

Ställningstagande

I takt med den enorma ökningen av mobiltelefoner ökar också antalet sändare som sätts upp. Den nya generationens mobiltelefoner, det s.k. UMTS-systemet, kommer att kräva fyra gånger så många basstationer eller antenner för att täckningsgraden skall bli tillfredsställande. Sändarna sätts upp på hyreshus, master och vattentorn. Nu byggs för täckning över hela landet i mycket rask takt och med gynnsamma villkor för operatörerna, men helt utan att hänsyn tas till miljöbalken och försiktighetsprincipen. Antennerna sätts upp allt närmare boendemiljön, på t.ex. husväggar och master. De sänder ut elektromagnetisk strålning och bidrar till att omgivningen alltmer fylls av mikrovågor. Radiostrålningen har mer än fördubblats de senaste tio åren. Av strålningen vi utsätts för kommer ca 60 % från mobilnätets basstationer och 40 % från radio och TV. Eftersom gränsvärdet är högt i Sverige ligger nivåerna långt under, men det är ingen garanti för att strålningen är ofarlig.

Svenskar över hela landet upplever sig rättslösa vid bygglovshantering av och tillståndsgivning för 3 G-master och basstationer. Många fastighetsägare är ovilliga att upplåta mark för master eller byggnader för antenner och basstationer på grund av risker med mikrovågor och förföljning av miljön. Många kommuner stöder kommuninnevärdarna i deras motstånd men har inget lagligt stöd för att kunna ingripa.

För att kunna göra bedömningar om antenners och basstationers konsekvenser för människors hälsa och för omgivande miljö bör det vara självklart att miljökonsekvensbeskrivning skall göras innan ett område kan tas i anspråk för anläggning avseende mobiltelefoni.

Jag anser det därför vara rimligt att regeringens förslag kompletteras med en nionde punkt i 5 kap. 18 § andra stycket plan- och bygglagen för anläggningar för mobiltelefoni. Det bör ankomma på regeringen att efter sedvanlig beredning återkomma med ett förslag som tillgodoser mina önskemål.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Särskilt yttrande

Miljökonsekvensbeskrivning i vissa fall, punkt 2 (v)

Owe Hellberg (v) och Sten Lundström (v) anför:

Tyvärr negligeras helt den oro och rädsla som många människor känner inför den stora utbyggnad av 3 G-nätet som pågår. Den oro som många känner visar sig tydligt i en intervjuundersökning som har gjorts av Krisberedskapsmyndigheten. Enligt undersökningen råder det stor osäkerhet och oro hos människor. Så många som 59 % vill inte ha en 3 G-mast placerad i sin närmiljö och 73 % säger sig vara ointresserade av utbyggnad av 3 G över huvud taget.

Mot denna bakgrund har Vänsterpartiet, i motioner och reservationer, tidigare föreslagit en rad åtgärder för att möta den oro som finns (se bl.a. bet. 2003/04:BoU13). Det finns skäl att i detta sammanhang redovisa några av våra krav.

Vi har funnit det rimligt att sändningsmaster inte skall få placeras närmare än 150 meter från bostäder och 300 meter från skolor och förskolor. Vi har vidare förespråkat att nya anläggningar inte skall få uppföras innan en bygganmälan har gjorts och att alla sändningsmaster oavsett konstruktion och läge skall kräva bygglov. Genom de sistnämnda kraven skulle kommunen och invånarna lättare kunna erhålla en samlad bild av nytillkomna antenner och basstationer. Vi har vidare ansett att regeringen bör ta initiativ till att göra information om var anläggningarna finns tillgänglig för alla invånare.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2004/05:59 Miljökonsekvensbeskrivning enligt plan- och bygglagen, m.m.:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10) och
2. lag om ändring i lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m.

Följdmotion

2004/05:Bo4 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp):

Riksdagen beslutar om ändring i plan- och bygglagen (1987:10) enligt vad i motionen anförs om anläggning avseende mobiltelefoni som en 9:e punkt i föreslagen lydelse i 5 kap. 18 §.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen
(1987:10)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om plan- och bygglagen (1987:10)

dels att 5 kap. 18 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 5 kap. 18 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.18 §²

Detaljplanen skall grundas på ett program som anger utgångspunkter och mål för planen, om det inte är onödigt.

En miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas, om detaljplanen medger en användning av mark eller av byggnader eller andra anläggningar som innebär en betydande påverkan på miljön, hälsan eller hushållningen med mark och vatten och andra resurser. Miljökonsekvensbeskrivningen skall möjliggöra en samlad bedömning av en planerad anläggnings, verksamhets eller åtgärds inverkan på miljön, hälsan och hushållningen med mark och vatten och andra resurser.

Vid upprättandet av detaljplanen skall också bestämmelserna i 6 kap. 11–18 och 22 §§ miljöbalken tillämpas, om planen kan antas medföra en sådan miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11 § miljöbalken.

När detaljplanen upprättas skall bestämmelserna i 6 kap. 11–18 och 22 §§ miljöbalken tillämpas, om planen kan antas medföra en sådan miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11 § miljöbalken.

Oavsett vad som följer av andra stycket skall en miljökonsekvensbeskrivning upprättas, om detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för

- 1. industriändamål,*
- 2. köpcentrum, parkeringsanläggning eller annat projekt för sammanhållen bebyggelse,*
- 3. skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,*
- 4. hamn för fritidsbåtar,*
- 5. hotellkomplex eller fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse,*

¹ Jfr rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (EGT L 175, 5.7.1985, s. 40, Celex 31985L0337), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/35/EG (EUT L 156, 25.6.2003, s. 17, Celex 32003L0035).

² Senaste lydelse 2004:603.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

6. permanent campingplats,
7. nöjespark, eller
8. djurpark.

Om en miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas enligt tredje stycket skall bestämmelserna i 6 kap. 6 § och 7 § första stycket miljöbalken om samråd respektive miljökonsekvensbeskrivningens innehåll tillämpas. När planen har antagits skall information om detta lämnas till den myndighet som avses i 6 kap. 8 § andra stycket tredje meningen miljöbalken.

18 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om när en plan på grund av en sådan användning som avses i 18 § tredje stycket kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2005.
 2. Äldre föreskrifter gäller för planer och program som formellt börjat förberedas före den 1 maj 2005.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m.

Härigenom föreskrivs att 2 a § lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §³

Hissar i byggnader skall, även när 2 § första stycket inte är tillämpligt, ha det utförande och den utrustning som skäligen kan fordras för att de egenskapskrav på byggnadsverk som anges i 2 § skall uppfyllas.

Hissar i byggnader *sa*mt *linbaneanläggningar för persontransport* skall, även när 2 § första stycket inte är tillämpligt, ha det utförande och den utrustning som skäligen kan fordras för att de egenskapskrav på byggnadsverk som anges i 2 § skall uppfyllas.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2005.

³ Senaste lydelse 1999:366.